

Butlletí de la Secció Excursionista
de l'Ateneu Santjustenc

SEAS

Secció Excursionista de l'Ateneu Santjustenc, Carrer de l'Ateneu, 5 i 7.
08960 Sant Just Desvern.

Web: <http://www.florsloreto.com/seas>.

Adherida a la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya (FEEC)

Núm. 254
Setembre
octubre
2004

Base de canó antiaeri a Sant Pere Màrtir.
Fotografia de Francesc Riera.

SOPAR DE MOTXILLA

18 setembre — Sopar de Motxilla al pati del Roure de l'Ateneu a les 9 del vespre amb el lliurament dels premis del Concurs Fotogràfic 2004.

9a CAMINADA POPULAR

3 octubre — 9a Caminada Popular de la SEAS a Collserola amb sortida des del Complex Esportiu Municipal «La Bonaigua» a les 9 del matí. Les inscripcions tindran lloc els dies 28, 29 i 30 de setembre de 8 a 9 del vespre al local de la SEAS i mitja hora abans en el dia i lloc de la sortida.

HISTÒRIA DE L'EXCURSIONISME

15 octubre — Conferència «L'excursionisme, com neix i cap a on va», per Francesc Beato, a les 20.30 h. al local de la SEAS.

17 octubre — Excursió del Brull al Matagalls i Sant Marçal (Montseny), amb sortida del Parador a les 7 h.

12 novembre — Conferència «L'excursionisme científic», per Josep Nuet, a les 20.30 h. al local de la SEAS.

14 novembre — Excursió de Sant Salvador de les Espases (Baix Llobregat). La sortida es farà amb tren i l'horari de sortida ja s'indicarà més endavant.

10 desembre — Conferència «El pirineisme, gestes i personatges», per Josep Maria Sala, a les 20.30 h. al local de la SEAS.

12 desembre — Excursió als cingles de Bertí (Vallès Oriental), amb sortida del Parador a les 7 h.

MATINALS

21 novembre — Excursió a Bruguers i castell de l'Eramprunyà (Baix Llobregat). Informació al tel 93 371 51 98.

12 desembre — Excursió al fondo i coves de la Bovera i pantà de Foix (Alt Penedès). Informació al tel 93 371 51 98.

ruta PALAU ROBERT

28 novembre — Ruta del Palau Robert de Sant Just a Santa Creu d'Olorda, passant per la Penya del Moro, organitzada per la SEAS i difosa i oberta a tot el món excursionista a través de la web:

<http://www.feec.org/Activitats/PalauRobert04.htm>

DIGNIFICAR LA MUNTANYA DE SANT PERE MÀRTIR

La muntanya de Sant Pere Màrtir pertany administrativament a tres municipis: Barcelona, Esplugues i Sant Just Desvern, encara que el cim sembla dependre administrativament de Barcelona i d'Esplugues. Aquest turó conforma la vall de Sant Just per la banda de llevant i és un magnífic contrapunt de la Penya del Moro. Ambdós turons semblen ser els extrems de la ferradura de la vall de Sant Just. El cim és una esplèndida talaia cap al Barcelonès i el Baix Llobregat i, precisament per aquesta raó, ha patit al llarg de la història molts avatars de tipus militar, arquitectònic, religiós i darrerament com a centre emissor-receptor de diverses comunicacions amb grans antenes que han alterat el perfil de la muntanya.

El Grup d'Estudis i el Centre Excursionista d'Esplugues, conscients de l'abandonament en què es trobava la muntanya i l'ermita de Sant Pere Màrtir (les seves restes van ser escampades al construir-se les instal·lacions de telefonia i TV), van iniciar unes propostes d'actuació al març de l'any 2001 per tal de dignificar aquesta muntanya. En els darrers anys s'han plantat xiprers al voltant del cim i instal·lat bancs. A la font de la Mandra s'ha habilitat un

espai amb murs de pedra, bancs i arbres. La instal·lació de la passarel·la de fusta al costat del xalet de la companyia d'Aigües de Barcelona ha connectat l'àrea de lleure de la plaça Mireia i la font de la Mandra amb la «carretera de les Aigües», fet que ha estat molt ben acollit pels caminadors i esportistes habituals en aquests indrets. No oblidem que la Caminada a Sant Pere Màrtir, que organitzen aquests centres d'Esplugues, va ser la primera actuació reivindicativa però n'hi ha que van més lluny proposant la plantació de més pins, la instal·lació de rètols descriptius, més camins delimitats amb arbres, miradors i zones de repòs, recuperació de restes arqueològiques, eliminació de les antenes i de l'edifici que les suporta ja que l'antena de Norman Foster comportava eliminar totes les antenes que hi ha a Collserola. En el cas que no s'enderroqui l'edifici, es proposa transformar-lo en un centre d'informació del Parc de Collserola i l'antena en una nova torre de vigilància contra incendis.

Des de la SEAS donem suport a ambdós centres d'Esplugues a perseverar en la demanda d'aquestes millores per tal d'aconseguir una utilització òptima de la muntanya de Sant Pere Màrtir.

LES BASES DELS CANONS ANTIAERIS DE SANT PERE MÀRTIR

Francesc Riera

Treball realitzat per Francesc Riera Prenafeta, amb la col·laboració dels membres del GERP, Ricard García i Vives, Juli Ochoa i González, Joan Poll i Gelabert, i Albert Riera i Prenafeta, i de l'arxiver municipal Jordi Amigó i Barbeta.

Aquest escrit és un resum abreviat dels treballs que el GERP està duent a terme en aquests moments sobre les Bases Antiaèries de Sant Pere Màrtir i sobre el Refugi de l'Ateneu. No cal dir que qualsevol informació que ens vulgueu facilitar al respecte serà molt ben rebuda.

INTRODUCCIÓ

Als pocs mesos d'iniciar-se la Guerra Civil, l'estratègia militar facciosa, decideix el bombardeig de les ciutats amb la finalitat d'aterrir i desmoralitzar la població civil de la rereguarda. Barcelona pateix un primer bombardeig naval el novembre de 1936. El mes de febrer del 1937 patirà dos atacs més per mar, i finalment el 16 de març d'aquell mateix any s'iniciarà un seguit d'atacs aeris, els quals de manera ja pràcticament mensual, duraran fins al final del conflicte.

Per pal·liar els efectes de l'actuació de l'aviació enemiga els republicans comptaran principalment amb dos organismes que incidiran en dos camps: el militar (Defensa Contra Aeronaus) i el civil (Junta de Defensa Passiva de Catalunya), i les seves actuacions bàsiques seran la defensa antiaèria del cel barceloní en el primer cas, i la construcció d'elements per a la protecció física de la població.

ELS ANTIAERIS DE SANT PERE MÀRTIR

Per a la defensa antiaèria de Barcelona tenim constància de l'existència de bateries antiaèries a Montjuïc i al Carmel, i de metral·ladores antiaèries (de poc abast efectiu) situades en alguns terrats estratègics de la ciutat, també a la Barceloneta, a Collblanc i a l'Hospitalet de Llobregat. Alguns autors parlen també d'altres emplaçaments antiaeris com ara el Turó de Montgat i de forma genèrica de la serra de Collserola (Vallvidrera, Tibidabo).

La muntanya de Sant Pere Màrtir ha estat des de molt antic un punt clau per a l'observació i domini visual de l'entrada a Barcelona pel pla del Llobregat. Hi ha notícies de les disputes per a la possessió d'aquesta cota ja des de la guerra de secessió o dels Segadors, l'any 1652; també a la

Guerra de Successió, la del Francès, i durant les diferents carlinades. Precisament l'any 1834, durant la guerra civil carlista dels set anys, s'hi establí un telègraf òptic, posant en relació Barcelona amb Martorell.

A finals de l'any 1936 s'hi construïren les bases de formigó que havien de servir per a la instal·lació d'una bateria antiaèria formada per tres peces. Aquestes plataformes que encara avui podem observar, estan formades cadascuna per un cilindre

de formigó de 2,10 m de diàmetre i 0,50 m d'altura, i envoltades per una petita paret de maó, pràcticament concèntrica, d'uns 6 m de diàmetre, amb un petit annex quadrangular que serviria probablement per a dipositar-hi les reserves de municionament. Les bases estan assentades dins el terme municipal d'Esplugues de Llobregat, entre les cotes 372 i 385 del vessant meridional de la muntanya, pràcticament a tocar de la part superior de Sant Pere

Fotografia de Francesc Riera feta el 8 de maig de 2004 amb motiu de la visita a les restes de les bases antiaèries de Sant Pere Màrtir, formant part del cicle d'activitats realitzades a Sant Just amb motiu dels 65 anys del final de la Guerra d'Espanya (1936-1939).

Màrtir, i a una distància entre els seus respectius centres de 29 m. La seva presència és indubtable, el dubte es planteja, però, a l'hora de saber si realment foren utilitzades per a l'objectiu per al qual les havien bastit.

La majoria de testimonis que hem pogut recollir ens inclinen a pensar que realment foren utilitzades, encara que no d'una forma permanent, i que els canons eren desplaçats segons els interessos militars del moment. Per situar-nos cronològicament citarem en primer lloc el testimoni de Jordi Cardona i Gelabert (1), el qual a partir del primer dia de gener de l'any 1937, a l'edat de 16 anys, va entrar al Servei d'Informació de la Defensa Antiaèria, on desenvolupava tasques d'enllaç. Entre els llocs que per motius del seu càrrec va visitar, assenyala una bateria antiaèria a Sant Pere Màrtir, situada damunt la Font de la Senyora, formada per canons Vickers. Jordi Cardona va estar en aquest Servei d'Informació fins al mes de març de 1938 que va passar a lluitar al front. El segon testimoni és el de la vídua (2) del senyor Pardo (mestre de les Escoles Nacionals que va morir lluitant al front). La senyora Pardo a l'entrevista realitzada per Jordi Amigó, afirma que els espetecs de les canonades de Sant Pere Màrtir li obrien les portes de la casa. L'esmentada senyora va marxar a viure definitivament a Barcelona el mes d'octubre de 1937, quan va ser

crídat el seu marit a files. Finalment Raimon Galí (3) al seu llibre *L'Ebre i la caiguda de Catalunya* fa esment en diverses ocasions dels canons de la nostra muntanya: « (dimecres 25 de gener de 1939) ... parlem uns moments asseguts mentre canta l'artilleria de Sant Pere Màrtir contra l'aviació franquista». «... a conseqüència de l'artilleria de Sant Pere Màrtir on, fins ara, hem tingut emplaçades les millors bateries antiaèries ...» «... el dia 24 de gener cap al tard, en Tagüeña instal·la el seu PC superposat a les bateries antiaèries d'en Fontseré, situades a Sant Pere Màrtir.»

Altres informacions que ens confirmen la presència d'aquestes peces antiaèries són el testimoni de Carolina Romeu (4), que vivia a la caseta de les Aigües, i que malgrat ésser aleshores una nena de 6 anys, recorda perfectament, encara que no en pot precisar la data, els trets que disparaven al damunt mateix de casa seva i les llums dels reflectors. Una altra font són les informacions que la cinquena columna passava a l'Estat Major facciós, així trobem que en un document datat l'11 de juny de 1938, l'Estat Major de la *Jefatura del Aire 2ª Sección Información* (5) apareix un complet llistat de les ubicacions de l'artilleria republicana a la ciutat comtal, citant-se en dues ocasions la bateria de Sant Pere Màrtir. El llibre *Bombardeos de la Aviación Nacional a la retaguardia republicana* (6) per justificar els bombardejos sobre la ciutat de

SECCIÓ

*Restes de fortificacions republicanes.
Casamata a la zona del reflector
antiaeri*

Sant Pere Màrtir. GERP, 23 de març de 2003

Barcelona, presenta un significatiu mapa de possibles objectius, on destaca la presència de 8 emplaçaments artillers al vessant sud de Sant Pere Màrtir.

En contra tenim el testimoni de Josep Anguera (7), veí de tota la vida del barri de Finestrelles, que afirma que mai van haver-hi canons a Sant Pere Màrtir, i si que «... un dia havien pujat uns camions amb les peces, però que al cap d'uns dies van tornar a marxar sense instal·lar-les». «... devia ser l'any 38, van pujar un dia a la tarda tres camions amb tres canons antiaeris, i quan van estar a mitja carretera, la que va paral·lela a la muntanya recta, perquè la carretera fa diferents revolts, quan van ser allà prop van parar els camions, van estar, que et diré jo, tres o quatre dies parats, al cap d'aquest temps van pujar a dalt, van donar la volta i van marxar els camions, i no es van arribar a instal·lar els canons a Sant Pere Màrtir,

se'n van anar al front. I allà no van estar mai instal·lats els canons. Ni van disparar mai perquè no n'hi van haver mai cap.» Com podem apreciar aquest testimoni és contundent, a més aleshores ja tenia 15 anys, de totes maneres, ell parla puntualment de l'any 1938, i no sabem si hi era al barri durant els anys 37 o 39, on com hem vist hi ha altres testimonis que afirmen l'existència de canons.

De totes maneres el testimoni de Josep Anguera ens confirma la situació del focus antiaeri, de les instal·lacions i fortificacions del qual encara n'hem trobat restes: «... es va posar un focus, a la punta de baix, allà on ara surten les línies d'alta tensió, aquell focus va funcionar algunes vegades, però es va treure, perquè resulta que quan encenien el focus, il·luminava la muntanya, la carretera, il·luminava quasi més a baix que a dalt.» La presència de la Brigada de Reflectors a

Sant Pere Màrtir la trobem ja documentada amb data 23 de maig de 1937, quan els bombers de Barcelona emeten un comunicat a causa d'un incendi produït a la zona i esmenten com a usufructuaris de l'indret a l'esmentada Brigada (8).

Per acabar comentarem també que hem localitzat una carta de l'alcalde de Sant Just Desvern adreçada al cap de la *Defensa Especial contra Aviones* (sic) de Barcelona demanant-li que «*Con la mayor urgencia disponga lo necesario para recoger las cápsulas de obuses antiaereos depositadas en esta Alcaldia, toda vez que entre las mismas hay alguna cargada y sin explotar*» (9). No sabem si realment aquests obusos anaven destinats a Sant Pere Màrtir, però si que és significatiu el fet que parli d'obusos, car això implica que anaven destinats a peces de gran calibre, i no pas a metralladores. També és rellevant la data, la primera carta està datada a 25 de gener de 1938 i va adreçada al sotssecretari de l'Exèrcit de Terra, el qual li contesta tres dies més tard que s'ha de dirigir a la DECA, cosa que Alfred Arís fa en data 7 de febrer amb el text suara esmentat.

(1) Entrevista feta a Jordi Cardona i Gelabert per Jordi Amigó i Barbeta en data 21/10/1989.

També: Entrevista realitzada a Jordi Cardona i Gelabert, al seu domicili santjustenc, per Francesc Riera Prenafeta el mes de juliol de 1994.

(2) Entrevista realitzada a la vídua del Sr. Pardo, per Jordi Amigó i Barbeta.

(3) Raimon Galí. *Signe de Contradicció*. Volum 7 *L'Ebre i la caiguda de Catalunya*. Barcelonesa d'edicions. Barcelona, 1996. Pàgines 370, 371 i 380.

(4) Entrevistes realitzades a Carolina Romeu al seu domicili de Finestrelles (Esplugues de Llobregat), per Francesc Riera Prenafeta, en dates u i quinze de febrer de 2003.

(5) Joan Villarroja i Font. *Els bombardejos de Barcelona, durant la guerra civil (1936-1939)*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona, 1999. Pàgines 157, 158 i 159.

(6) *Bombardeos de la Aviación Nacional a la retaguardia republicana*. Seix Barral, Barcelona, 1939 ?. Exemplar existent a la Biblioteca del Pavelló de la República. Informació facilitada per Juli Ochoa i González.

(7) Josep Anguera, nascut l'any 1923, d'ofici fuster i veí de Finestrelles. Entrevista feta el 28/09/1994 per Josep M. Contel. Informació facilitada per Jordi Amigó i Barbeta.

(8) Informació facilitada per Jordi Amigó i Barbeta.

(9) Arxiu Històric de Sant Just Desvern. Correspondència 1938. Lligall: Militar.

Sant Just Desvern, maig de 2004

ELS TORRENTS DE MURA I EL PUJOL DE LA MATA

Josep Maria Rius

Avui és 16 de maig i toca matinal. La sortida és a les 7 del matí, el despertador avisa a les 6 i no val a badar perquè entre pitos i flautes sempre perdem 10 minuts a la plaça Verdaguer. Mentre ens apropem al punt assenyalat de trobada, pensem que no serem un grup molt nombrós, l'Ateneu i la SEAS en particular tenen un dia ajustat d'activitats.

L'alternança d'un any a Sant Llorenç del Munt i l'altre a la serra de l'Obac ha fet que en una primavera tant plujosa el calendari de les matinals ens porti a resseguir els torrents de Mura per assolir el Pujol de la Mata. Hi fem cap tot travessant Rubí i Terrassa i els seus interminables semàfors, el coll d'Estenalles i finalment en 1 hora i 10 minuts aparcuem els cotxes a la part alta de Mura. Ens sentim força animats, el dia és esplendorós, un cel blau net de núvols i calitja promet una caminada molt agraïda. Travessem de baixada el poble per anar a buscar la pista que voreja la riera de Nespres que resseguim cap a l'esquerra. De seguit els amants de la fotografia fan una primera parada per retratar la capella de Sant Antoni i continuar la pista fins a trobar el

El Pujol de la Mata. Fotografia de Josep Maria Rius

torrent de la Fontfreda que durant la primera part de l'excursió serà el nostre camí. Amb un salt o alguna mullada de botes travessem la riera de Nespres i enfilem torrent endins. El camí, primer molt ample, ens acosta a Les Llosades i pel vermellós gres i el conglomerat salta d'un costat a l'altre del torrent i, poc a poc, es va tancant mentre la vegetació guanya terreny; la bardissa deixa pas a cadolles formades per l'aigua donant un color selvàtic a l'entorn.

Ens apropem als Tolls, on les parets de conglomerat ens barren el pas formant gorgs per on circula l'aigua. Hauríem de continuar per aquests gorgs però la quantitat d'aigua que hi baixa no ho permet. La ressenya que portem ens parla d'un intent de corriol per la dreta i al damunt d'on som aturats, el Lluís s'enfila i ens diu que anant en compte s'hi pot passar; "som-hi doncs!", una mica d'equilibri, una altra mica de

serenor, bastant de tensió, mans a les soques i una corda de persiana, ens ajuden a passar el tràngol sense cap rellescada. Hem tingut la nostra petita dosi d'aventura i ens trobem a la confluència del torrent de la Fontfreda, la Coma d'Adei i el torrent del Roure Parrac on una clariana assolellada convida a fer un mos.

Aquest moment tan tradicional de les matinals té avui un tema únic de conversa: l'aigua, el conglomerat, l'encert de l'excursió i el bon dia. Després del cafè, "carajillos" i pastissets ens posem en marxa tot seguint el torrent del Roure Parrac. Ben aviat agafem un corriol a la nostra esquerra que, primer en pujada i després seguint el llit del torrent, ens condueix al Roure Parrac, revellit tronc vestigi dels antics senyors d'aquest bosc. Pocs metres més endavant un nou corriol a l'esquerra i ara sí en fort pendent ens deixa a dalt de la carena on canviem els gorgs, les cadolles i la vegetació desenfrenada per brucs, garrigues, el Montcau, la Falconera i a l'esquerra el Pujol de la Mata.

El corriol que ens hi acosta, primer sembla que vulgui vorejar el turó però finalment gira a l'esquerra i s'acosta als roquissars amb boixos i una alzina morta. Dues escales fetes amb troncs que cal pujar en compte, superen els últims metres fins a dalt del cim. Som a 773 metres, l'espai és reduït i el primer que crida l'atenció és la capelleta dedicada a Sant Jordi i

a la Moreneta que els Amics de la Farigola Contenta han instal·lat junt amb un llibre registre en el qual li proposem a l'Isidor que hi faci una ressenya de la nostra estada perquè després ho firmem tots. La fotografia de grup la fem envoltats pel buit en tots els vessants i amb els braços allargats senyalant el Puigmal, el Cadí o les Penyes Altes, posant fi al goig d'estar damunt del Pujol sense saber, que en baixar, trobarem una altra sorpresa. Al costal de l'alzina morta, un enorme forat travessa el turó per la base i quant ets a l'altre costat hi ha un segon més petit per sobre del primer.

Desfem el corriol fins al collet, deixant a l'esquerra un camí que baixa i a la dreta el que hem seguit nosaltres en la pujada, i seguim recta fins a un acollidor alzinar el qual, un cop travessat, ens deixa a la Seste Feréstega on hi ha un pi gegantí voltat d'ombrívols alzines i encerclat per una petita cinglera de conglomerat, l'indret és del tot màgic. Ara prenem un camí que surt a l'esquerra tot pensant si l'excursió encara ens té reservades altres delicadeses; a hores d'ara tots estem molt satisfets del que la natura ens ha permet veure. Saltem al vessant oriental del Pujol del Llobet i passejant tranquil·lament per dins del bosc passem tota la carena, no sense parar en una clariana per gaudir de la vista del Torrent de les Estenalles. Ja al final de la carena desestimem un corriol a

Grup al cim del Pujol de la Mata. Fotografia de Josep Maria Rius

la nostra esquerra que baixa directe a la riera de Nespres i optem per seguir l'ara ample camí que d'una sola llaçada porta a baix on hi ha el sender que ressegueix la riera. Per l'esquerra, busquem on passar a l'altra banda i la trobem tot just davant de la font del Rector que brolla abundosa, bevem, ens refresquem i reposem cinc minuts. Temps que ens fa decidir fer la cerveseta a cal Carter perquè anem bé d'horari.

En pocs metres retrobem el torrent de la Fontfreda, la capella de Sant Antoni i una Mura molt diferent a la d'aquest matí per la quantitat de

gent que s'hi passeja. L'esmentada cervesa és el comiat d'una magnífica excursió, tornant a casa per Rocafort i la carretera de Manresa a Barcelona.

FONS BIBLIOGRÀFIC

Us informem dels nous llibres, mapes i CDs que han passat a formar part del nostre fons:

“Els stops a la història de Catalunya”. Donació de l'Associació Conèixer Catalunya 2003.

“Medicina de viajes” d'Ediciones Médicas, 2001. Donació del Dr. Xavier Serra

Mapa “Parque Nacional de los Picos de Europa” 1:40.000. Donació de Pere Aceitón

“El mas medieval a Catalunya”. Centre d'estudis Comarcals. Banyoles, 1998. Donació de Lluís To.

“L'organització de l'espai rural a l'Europa mediterrània”. Editat per CCG de Girona, 2003. Autors: Rosa Congost, Gabriel Jover i Giuliana Biagioli. Donació de Lluís To.

“Homes, masos, història. La Catalunya del nord-est (segles XI-XX)”. Editat per l'Abadia de Montserrat, 1998. Autors: Rosa Congost i Lluís To. Donació de Lluís To.

“Notícia de la negra nit”. Vides i veus a les presons franquistes (1939-1959). Donació de l'Associació Catalana d'Expresos Polítics, 2001.

“GR-92 Mediterrani.”. Donació de la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya.

“Itineraris pel rodal de Sabadell”. Donació de la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya.

CD de fotografies sobre la Marxa de Regularitat 2004 Donació de Francesc Fàbregas.

CD de fotografies sobre assemblees, excursions de Veterans i d'altres diversos de la SEAS. Donació de Lluís Ramban.

19 mapes d'Andorra escala 1:10.000, editats el 1976 pel Consell General de les Vall d'Andorra. Donació d'Albert Cortès.

ACORDS DE LA JUNTA

Reunió del 6 de juliol de 2004

—Es revisen els darrers detalls de la propera Caminada Popular i es decideix el regal que es donarà als participants.

—La Junta s'ha adherit a les iniciatives que prendrà la FEEC enfront les reivindicacions que estan formalitzant els afeccionats a les motos pel que fa al seu ús a la muntanya. Considerem que cal defensar l'entorn muntanyenc de l'ús i abús que en fan els motoristes amb un clar deteriorament dels camins.

—Es debat la possible obertura del Concurs fotogràfic més enllà dels components i simpatitzants de la nostra Secció i es decideix revisar aquesta possibilitat després de la imminent celebració del d'enguany.

—Es comenta la propera celebració de la “Ruta del Palau Robert” a Santa Creu d'Olorda la qual tindrà lloc el diumenge dia 28 de novembre sota l'organitzada de la nostra Secció. Aquestes rutes són divulgades a través de la web del Palau Robert i tenen una freqüència mensual essent organitzades, cadascuna d'elles, per un centre excursionista diferent. A la SEAS ens ha tocat la que tanca aquest cicle i en ella esperem una bona participació d'excursionistes de les comarques veïnes. Nosaltres farem de guies i de passada donarem a conèixer què és la SEAS i quines són

les nostres activitats. Cal, doncs, fer un bon equip de monitors per conduir els assistents. L'itinerari serà des de Sant Just a Santa Creu passant per la Penya del Moro (on lluirem de la nostra Rosa dels Vents) i la torre del Bisbe. No cal dir que hi sou tots convidats!

EXPOSITOR PER A MAPES I GUIES

Us informem que hem instal·lat al local un expositor per als mapes i les guies GR per poder ser consultades fàcilment. Podeu demanar-les en préstec als horaris de local, s'ha d'omplir aleshores la fitxa blava corresponent.

MATINALS 2004 - 2005

Calendari de les excursions matinals programades:

21 novembre: excursió a Bruguers i castell de l'Eramprunyà (Baix Llobregat)

12 desembre: excursió al fondo i coves de la Bovera i pantà de Foix (Alt Penedès)

9 gener: excursió a Collserola (Baix Llobregat)

23 gener: excursió a la serra de l'Arca des d'Aiguafreda (Montseny)

6 febrer: sortida cultural al Museu del Paper i a l'Abric Romaní (Anoia)

20 febrer: excursió als Gorgs Blaus, Sant Llogarri i Monistrol de Calders (Moianès)

8 març: excursió a Montserrat (Bages)

20 març: excursió a Premià de Dalt, santuari de la Cisa i Sant Mateu (Serra de Marina - Maresme)

24 abril: excursió als Òbits i Morral d'en Benes (Sant Llorenç del Munt)

22 maig: sortida literària de dia sencer sobre la "Ruta de l'Exili" (Alt Empordà)

11 juny: excursió de dia sencer al forat del Buli de la Baronia de Rialb (Noguera)

Fotografia de Josep Maria Rius feta durant l'excursió de març al Sot Llobater (Riells del Montseny)

HISTÒRIA DE L'EXCURSIONISME

Calendari de conferències i excursions sobre el cicle que durant la temporada 2004-2005 dedicarem a revisar la *Història de l'Excursionisme*

15 octubre: conferència “L’excursionisme, com neix i cap a on va” per Francesc Beato

17 octubre: excursió del Brull al Matagalls i Sant Marçal (Montseny)

12 novembre: conferència “L’excursionisme científic” per Josep Nuet

14 novembre: excursió a Sant Salvador de les Espases (Baix Llobregat)

10 desembre: conferència “El pirineisme, gestes i persobatges” per Josep Maria Sala

12 desembre: excursió als cingles del Bertí (Vallès Oriental)

7 gener 2005: conferència “Els centres excursionistes” per Francesc Romà

9 gener: excursió de Colldejou, Llaberia, la Fou i Capçanes (Baix Camp)

11 febrer: conferència “De les barraques als refugis” per Jordi Embodas

13 febrer: excursió de Pardines al Taga i Ribes (Ripollès)

11 març: conferència “Les guies de muntanya” per Raimon Garcia-Quera

13 març: excursió pendent de decidir en tancar l’edició

8 abril: conferència “Dels croquis de carenes als mapes digitals” per Josep Maria Panareda

10 abril: excursió del coll de Romagats a Sant Llorenç del Munt i Vilanova de Sau (Osona)

6 maig: conferència “L’escoltisme i l’excursionisme” per Josep Sicart

5 juny: excursió al Roc de Madres (Capcir)

19 juny: excursió de cloenda pendent de decidir en tancar l’edició

Fotografia dels fundadors de l'Associació Catalanista d'Excursions Científiques. El 26 de novembre de 1876, al peu del Turó de Montgat, naixia el nostre excursionisme.

SEAS

Butlletí de la Secció Excursionista de l'Ateneu Santjustenc

Any XXXVIII, núm. 254

Equip d'edició del butlletí: Daniel Cardona, Isidor Cònsul, Ferran de la Fuente, Jordi Gironès i Agustí Revilla (taula de redacció), Jordi Gironès (autoedició), Elisabeth Bart (tramesa), i Josep Nuet (dissenyador de la maqueta).
Correcció de textos: Servei Local de Català.

Índex

Portada: Base de canó antiaeri a Sant Pere Màrtir. Fotografia de Francesc Riera.

Calendari	408
Editorial: Dignificar la muntanya de Sant Pere Màrtir	409
Les bases del canons antiaeris de St. Pere Màrtir, per Francesc Riera ...	410
Els torrents de Mura i el Pujol de la Mata, per Josep Maria Rius	415
Informació de la SEAS	418
Calendari de les Matinals	420
Calendari del cicle sobre Història de l'Excursionisme	421

Amb la col·laboració de:

Ajuntament de
Sant Just Desvern

CISTELLERIA BALLART, Bonavista, 82, tel. 933 71 13 64

DISSENY MOBLES, Creu, 42, tel. 933 7212 52

FLORS LORETO, Creu 66, tel. 933 72 31 03

FORMA CUINA, Creu 54, tel. 934 73 35 59

LLIBRERIA RESSENYA, Creu 54, tel. 933 71 08 43

IMMACULADA AMAT, JUST AMIGÓ, MARCEL-LÍ CAMATS, FRANCESC HOMEDES